

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-master Architectuur van de Hogeschool Rotterdam**

Gegevens

datum	Naam instelling	:	Hogeschool Rotterdam
30 januari 2015	Naam opleiding	:	hbo-master
onderwerp		:	Architectuur (240 ECTS)
Besluit	Datum aanvraag	:	22 juli 2014
accreditatie hbo-master	Variante opleiding	:	deeltijd
Architectuur van de Hogeschool Rotterdam	Locatie opleiding	:	Rotterdam
(003221)	Datum goedkeuren	:	
ons kenmerk	panel	:	24 maart 2014
NVAO/20150011/LL	Datum locatiebezoeken	:	8 en 9 mei 2014
bijlagen	Datum visitatierapport	:	juli 2014
	3 Instellingstoets kwaliteitszorg	:	ja, positief besluit van 5 november 2013

Aanvullende informatie

De NVAO heeft per e-mail van 7 november 2014 de instelling om aanvullende informatie gevraagd over de rendementen van de opleidingen. Bij e-mail van 18 november 2014 heeft de NVAO de aanvullende informatie ontvangen. Bij e-mail van 17 november heeft de NVAO het panel om nadere toelichting gevraagd over de rendementen en de begeleiding op de werkvloer. Bij e-mail van 20 november heeft de NVAO deze aanvullende informatie ontvangen.

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding goed heeft bevonden. Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de hbo-masteropleidingen Architectuur en Stedenbouw van de Hogeschool Rotterdam. Het panel heeft (beide of meer) opleidingen gezamenlijk beoordeeld.

De NVAO heeft in het besluitvormingsproces aandacht besteed aan de lage rendementen van deze opleiding, alsmede van vergelijkbare opleidingen aan andere hbo-instellingen. De NVAO is van mening dat de rendementscijfers gezien moeten worden in de context van

Pagina 2 van 7 deze specifieke masteropleidingen en constateert dat de betrokken instellingen maatregelen treffen om uitval waar mogelijk tegen te gaan.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

De hbo-masteropleiding Architectuur van de Academie van Bouwkunst (verder: Academie) van de Hogeschool Rotterdam is een vierjarige deeltijdse opleiding die in Rotterdam wordt aangeboden. Het panel beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als goed.

Beoogde eindkwalificaties

De masteropleiding Architectuur leidt studenten op voor het beroep van architect. De laatste jaren is de nadruk in dit beroep steeds meer op hergebruik, renovatie, duurzaamheid en leefbaarheid komen te liggen. Het ontwerpvakmanschap, ingebed in de professionele vakuitoefening en de maatschappelijke dimensie, staat centraal. Zij heeft daarom voor de opleiding de wettelijke eindkwalificaties (Wet op de architectentitel en Regeling Beroepservaringsperiode) met acht kwalificaties aangevuld. Afgestudeerden krijgen de titel Master of Architecture (MArch).

De Academie was tot 2001 als zelfstandige instelling in Het Blaakse Bos gehuisvest. Door de ligging in de stad en door de beschikking over een eigen gebouw maakte de Academie letterlijk en figuurlijk deel uit van de culturele infrastructuur van Rotterdam. Het onderwijs van de Academie is sterk verbonden met de praktijk en de Rotterdamse samenleving. Het zichtbaar maken van het maatschappelijke profiel van de Academie kan (en gebeurt) op vele manieren, maar is volgens de Academie moeilijker te realiseren door de locatie van de Academie en het gemis aan een eigen gebouw dat tevens gebruikt kan worden voor en door externe betrokken partijen. Bovendien denkt het panel dat de Academie haar profiel kan versterken door meer te halen uit de lectoraten, die ook een sterk maatschappelijk profiel kennen.

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel voldoende.

Programma

De opleidingen bestaan voor de helft uit een praktijkdeel en voor de andere helft uit een studiedeel. In het praktijkdeel moeten studenten alle fasen van het ontwerpproces meerdere malen doorlopen, van planvorming tot uitvoering. Hiervoor moeten studenten een werkplek bij een architectenbureau hebben.

In het studiedeel krijgen studenten ontwerponderwijs in de vorm van ateliers, theorieonderwijs in colleges en vaardighedenonderwijs in laboratoria. Studenten volgen modules zoals Klein, Middelgroot en Grootchalig (woon/publiek) gebouw.

Daarnaast zijn er modules voor de masters Architectuur en Stedenbouw gezamenlijk. In de moduleomschrijvingen staat duidelijk beschreven wat de inhoud, werkwijze, leeruitkomsten en toetsvormen van de module zijn. Het ontwerpvakmanschap, dat in de ateliers goed is ingevuld, kan volgens het panel ook in de laboratoria en colleges meer aan bod komen.

De Academie laat de maatschappelijke context onder andere via een thema in de programmaonderdelen terugkomen. Het huidige thema is Streetwise, de straat als sociale

Pagina 3 van 7 ruimte. Vanuit zo'n thema zoekt de Academie ook samenwerking met opleidingen in het buitenland, bijvoorbeeld in Berlijn. Het panel denkt dat de Academie de internationale context nog meer kan benutten door deze een vast onderdeel van het onderwijsprogramma te laten zijn. Ook de samenwerking met de lectoraten kan volgens het panel meer inhoud voor het onderwijs opleveren.

Studenten hebben veel keuzemogelijkheden in het programma. Ze kunnen zowel in september als in februari instromen en volgen dan de programmaonderdelen in een andere volgorde. In het tweede en derde jaar kunnen studenten kiezen uit een aanbod van beide opleidingen. De keuze van de Academie voor gemengde groepen pakt in de praktijk goed uit en wordt door alle partijen als positief ervaren. De docenten die het onderwijs verzorgen, zijn alle professionals uit de beroepspraktijk.

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel goed.

Toetsing en resultaten

De Academie heeft een goed toetsstelsel ontwikkeld met toetsen die aansluiten bij de praktijk van de architect. Voor het praktijkdeel maakt de student verslagen van en geeft hij presentaties over zijn werk tijdens drempelgesprekken. De Academie beoordeelt het praktijkdeel aan de hand van een checklist waarin de leerdoelen aan werkzaamheden zijn gekoppeld. Het panel heeft de indruk dat het praktijkdeel goed wordt uitgevoerd, maar de gewenste inpassing van het praktijkdeel in de wettelijk vereiste Beroepservaringsperiode vereist naar verwachting nog wel aanpassingen in de toetsing en verslaglegging, die professioneler zou kunnen. In het studiedeel moeten studenten ontwerpen maken die ze mondeling en visueel (panelen, maquettes) moeten toelichten. Verder maken studenten verslagen, essays en literatuurstudies. Het panel heeft ontwerpen en verslagen van studenten bekeken en is positief over de resultaten.

Het laatste jaar bestaat uit het afstuderen. Hier tonen studenten aan dat ze alle eindkwalificaties op masterniveau hebben gerealiseerd. Als voorbereiding op het afstuderen volgen studenten het atelier Afstudeeropgave, waarin ze een startdocument voor het afstuderen opstellen. Voor het afstudeerproject ontwikkelen studenten een architectonisch ontwerp en voorzien dat van de nodige documentatie. Een commissie van interne en externe deskundigen beoordeelt het ontwerp. Het panel heeft verschillende afstudeerprojecten bekeken en vindt de beoordeling positief. De afgestudeerden voldoen aan het beoogde masterniveau voor architect.

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel goed.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel en vraagt in het bijzonder aandacht voor de opmerkingen van het panel met betrekking tot deugdelijke verslaglegging over het praktijkdeel van de opleiding.

Pagina 4 van 7 **Besluit**

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Rotterdam te Rotterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 1 december 2014 naar voren te brengen. Bij e-mail van 19 december 2014 heeft de instelling van die gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot een aanvulling in bijlage twee.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-master Architectuur (240 ECTS; variant: deeltijd; locatie: Rotterdam) van de Hogeschool Rotterdam te Rotterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als goed.

Dit besluit treedt in werking op 30 januari 2015 en is van kracht tot en met 29 januari 2021.

Den Haag, 30 januari 2015

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.H. Flierman', written over a horizontal line.

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Goed
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Goed
Eindoordeel		Goed

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Rendement.

Cohort	2006	2007	2008
Rendement	8,8%	11,1%	8,8%

Tabel 2: Uiteindelijke rendementen per cohort (verwacht)

Cohort	2005	2006	2007	2008
Verwacht rendement	40,5%	48,5%	22,9%	23,5%

Tabel 3: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD
Percentage	98%	2%

Tabel 4: Student-docentratio.

Ratio	
Ateliers	1 op 6-12
Laboratoria	1 op 6-14
Colleges	1 op 6-40

Tabel 5: Contacturen.

Studiejaar	1	2
Contacturen	78.63	64.55

- prof. ir. W.H.J. van den Berg, (voorzitter) architect te Maastricht en hoogleraar Housing and Design RWTH Aachen University;
- ir. J.P.F. Wingender, (lid) mede-eigenaar architectenbureau Office Winhov, Amsterdam, en voormalig lector 'Material and Design' aan de Academie van Bouwkunst Amsterdam;
- prof.dr. ir. P.J.V. van Wesemael, (lid) professor Urbanism & Urban Architecture aan de Technische Universiteit Eindhoven en voormalig adviseur stedenbouw en gebiedsontwikkeling en partner bij Inbo Amsterdam;
- Ir. T. Broekmans, (lid) stedenbouwkundige, projectleider en sinds 2007 directeur van Urhahn Urban Design;
- ing. R.H.B. Wienk, (student-lid) student Master Stedenbouw aan de Academie van Bouwkunst, Amsterdam.

Het panel werd ondersteund door drs. P. Göbel, secretaris (gecertificeerd).